

ДІЛО

Видавничі Спільнота "Діло".

З приводу вибору Антонія.

Львів, 6 липня 1918.

Ось в друге на кроткі тижні літній історії українського народу приходиться з української церкви відограти перифедну ролю. Перший раз тоді, коли вона стала громадою, культурною та адміністраційною власбою, яким вибрані в підмінках племен державі надано єдиність, а другий раз тепер — при відбудові якшої державності.

І тоді і тепер правительства круги нашого народу зревуали вагу церковного питання для будови нашої державності. Тепер свідчить про це наглядно письмо голови української мирової делегації до Всеукраїнського Церковного Собору. В другій частині того письма просять ся Собор о вибір і висилку комісії, яка повинна бути відповісти перед візитом до Росії, яким вибрані в Українській делегації перевести речі відносно церковного добра, досі "спільного" між Росією та Україною. Се предложене уважаднене дуже річкою в послідовності впершеї частині письма ось як:

"Волею Божою Україна визволилася від московського ярма в усіх його формах і стала самостійною державою. Цілювши зревуало, що нікак російська влада неможе мати нікаких прав, бути владкою на Україні, бо се перечайдо б вимогам державного і міжнародного права. Російський Синод, коли-б він був і коли він в якій-небудь формі в Росії, не має би і не може мати над українською церквою жіної влади, бо то інституція з російськими підданими в російських урядівщинах. Так само не може мати влади й та обєба, які стали на місці російського Синоду" (патріарх).

На основі тоге письма можна ствердити, що українська миррова делегація, як орган української держави, відпові ревує вагу церкви для нашої державності.

Як же до сей пресліді поставився Всеукраїнський Церковний Собор? Він ухвалив, че торкаючи ся першої частини листу, вибрати зі складу Собору не одному представникам від сирій та вислати як делегацію комісії на мирзову конференцію.

Застережене, що міститься в словах: "не торкаючи ся першої частини листу", являється ся на стільки обережнім, що не може стимувати предмету нашого догодження проти його автора (означається ся, що силькою менш такої феномену в потязах сеї ухвали). Однаке воно на стільки видазне, щоб українське правительство може в повинності витягнути з нього як найідеальніше ідути віскідності.

Щоби зрозуміти суть і вагу тоге застереження московичів, що захопили кермо церковних справ на території української держави, треба пригадати ся складови церковної епархії в українській державі та пригадати естанції важкі події, виневі в виборах митрополита.

Церковний уряд, що як слід очікувало вагу церковної справи не тільки в теорії, але і у практиці, уважно деглядів за тим, щоб на відповідальних становищах церковної епархії на Україні були або москви, або люди з московською, об'єднаною орієнтацією. Практичним наслідком такої державної політики нарату було те, що москви щораз ширше в глибині вхідли внутрі церковної організації на Україні, стягуючи членів країни і села та займаючи майбільш впливові і добрі становища та уважаючи від себе щораз більше духовенство українського південня.

Сі факти вимежують інтерес вибору митрополита Антонія Хрізантона, давнійше архієпископом краківським, відтак харківського, відемою й у Галичині зі своїх царських подвигів за часів Івана. Тобою вибір викум уже за готманської влади. Антоній все уважав себе за "общарем" та був гордим прикладником річного підданства української церкви Москви. Як архієпископ то заслугував у півлідального йому духовенству називати українських священиків. Як тільки вибрали Його (не ком-

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 18, Н. пав.
Кошт лист. шлях. 26.726.
Адреса тел.: "Діло—Львів".
Число телефону 545.
Руководіть редакцією не зватися.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:
міською . . . . . 5— К.
чвертьрічно . . . . . 15— •
шарнірно . . . . . 28— •
цілорічно . . . . . 56— •
у Львові (без доставки):
міською . . . . . 4— К.
чвертьрічно . . . . . 12— •
шарнірно . . . . . 22— •
цілорічно . . . . . 44— •
в Північній:
шарнірно . . . . . 20— М.
цілорічно . . . . . 66— •
За замову адреси
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:
Рядок пілотів, двохцільовий
або його висота 80 с. в кожній
1 К. в кілометрах 1'500, в розмі-
жі 2 К. Неподільно 2 К. Сума
також в других пілотах. Оголо-
шення на субуту і неділю дешеві.
Паспорт використовує за осібні
укази.
Однак приймік коштує
у Львові 16 с.
на провінції 20 с.

Начальний редактор: Д-р Шимон Панайло.

чес великою більшістю голосів) "митрополитом київським і галицьким", він тіраз демонстративно звернув ся до московського патріарха Тихона з преслідовою о затверджені. Річ ясна, що в той спосіб хотів він використовувати відносність української церкви від Москви, а покликати перед цілими спільнами, що українське духовенство тягне до Росії. Й такі обєднаність почували впевнені й далі в свою пасту. Такі га- леси про сей крок нового митрополита думають уже токор в чужій пресі. Особливе наші міські приятелі вихідять з себе, щоб показати рішаючими чинниками освідченої держави, що ідея української державності не має й не буде мати фори ні в інтелігентських кругах української суспільності, ні в масах українського народу. Яку жкоду заподівається ся тиці недовідів українській державі в очах заграниці — рів звичай ясне, тиці більше, що в той спосіб і рішаючими чинниками антисти дасть ся в руки оружія проти нашої самостійності.

Але хоч яке шкідливе поведене нового митрополита для опінії української держави за- границею (воно може відбити ся на нашій по- діїнню наявіть на загальніх мирозівів конгресах), то все таки воно являється ся неизвичайно в по- рівнянні зі стрімкими шкодами, які в нутрі нашого національного організму спричинює факт, що керма такої великої інституції, як церква, знайшла ся в руках людей, корінно настроєних супроти самостійності української держави. Адже православна церква на Україні розпоряджає величезними добрами й дуже величкою адміністраційною апаратом, якого члени віддають ся на великих просторах часто одинаковими представниками інтелігенції, які має вплив на народ! Річ ясна, що на чолі такої інституції нікаким чином не можна лиши- ти вергів нашої самостійності.

Тинчакові київські часописи приносять вістки, що ряд міністрів затвердили вибір нового митрополита. Припускаю, що стало ся з чисто формальними причинами і що та затверджені не мають нічого зважного, якє має сконстатоване, що дійсність як формально відбуває ся. Що чайже годі привустити, щоб серйозні прави- тельственні чинники, між якими (як видно в на- ведному письмі голови мирової делегації) є розвуміння ваги сеї спільноти — віділили власті над українською державою в руки тих, що в сучас- реч інтересам нашої держави й народу хочуть підлагати Москву. Рація ставу нашої державності вимагає безумовно усунення не тільки митрополита Антонія, але й усіх єдинодумців його. На ту складу не може і не сміє виникати факт, що юлькідівські московські або змоскови- цівські епіскопи, благочинні (деканів) і делегатів міжнародні формально "полагодило" вибір, обмеживши чисельну перевагу над українським патріотичним духовенством.

І тут гетьман не нагоду показати перед цілими українськими народом і заграницею свій дійсний патріотизм та рішучість. Проти всіх голови держави ніде ніхто не вдержується ся на такій важкій становищі, як митрополича стоянка.

Ми зовсім не накликуюмо до того, щоб з Антонієм робити якогось мученика. Вже факт, що він уважав за відповідне приняти вибір, свідчить про те, що у його мірі такту. А же те, що він ко заборі відважився ся по-затвердженіс до московського патріарха, ком- промітуючи Його до тогі мірі в очах кожного Українця, що він нікаким чином не повинен естать митрополичим престолом!

Пістамова ефіору, яку висше наведено, говорить нещомично, що група благочинних та ігуменів з московською орієнтацією просто не хоче признавати нововисновки української церкви від Москви. Сей факт вистарчє, щоб усунути їх з їх становищ без їхніх походжень. І то усунути як майбільше. Бо коли сего боянка не вирішить ся тепер, він може затройти весь організм. Тут на пора на зволікане.

Здається, що також Антоній і Його одно-

тішими ся тим, коли зайдуть ся в межах Мисливцями: іх "челяніврusskaya" ревність дуже придається таємниці відповіді на Україні вийде ся на їх місце відповідне число духовників з українського духовенства.

Полягожеві сеї спільноти буде безперечно зробити каменем орієнтації й політичного ви- роблення рішаючих чинників української дер- жави.

Угорщина проти українського народу?

Чутки про приставт Угорщини прости сатиради українського корвинного краю в Австроїї.

Львів 6 липня 1918.

Польські й декотрі віденські часописи пишуть: Донесене краківського "Часу", що в міністерстві внутрішніх справ було то горячко-ко кращують над проектом закону про поділ Галичини й створене українського коронного краю із Східної Галичини й Буковини, — не стрічається з вірою в парламентаріків кругах. Причина недовірія лежить у тім, що Угорщина противна створеню українського коронного краю, а се в огляду на небезпеку української ірредентистів в північній Угорщині. Натомість загально думають, що берестайський тайний договір про поділ Галичини буде "не забором" уважненій — бо Україна, мовляв, не сповнила принятих договорів зобовязань.

Не вдаючи ся в зовсім базовому диску- сію над си, чи Україна справді не сповнила принятих зобовязань і чи Австроїя наслідком тогого ніби-то може єдносторонньо уважнити договір, заключений під гарантією цілого ос-редіного союза, — ти звертаєш ся в сім місці увагу тільки на вперте повторювані чутки про було то застадничо вороже становище угорських політиків до кардинальних домагань українського народу як в справі Галичини, так навіть у справі Холещини.

Невже справді угорські політики мали-б, як упевняє польська преса, без застережень піти на колюків українофобської польської політики? Невже польський аміл мадярських провідників не мав би їх зберігти від такого ярко ворожого українському народові виступу, як той, котрий їм підшігують в своїх польській інтересів польській політиці? Но чайже з не-зинчістю українського ірредентизму в північній Угорщині ледви чи котрій поважний угорський політик — ясе хочби в огляду на географічне положене кінії країни — може направду чеслити ся. А коли-б назіть брати поважно польські підшігнати про ірредентизму, то невже небезпека такого явища не росла-би в простім відношенню до хресту числа верожих актів угорської політики супроти українського наро-ду в Галичині й на Україні?

Поголоски про уступлене д-ра Зайдлера

Віден, 6 липня 1918.

Орган німецького національного союза "Oesterreichische Volkszeitung" містить сьогодні таку відошість: В новіжчих і достовірних пар-ламентаріків кругах поширені вістки, що президент міністрів д-р Зайдлер уступить може вже в найближчих дінях, а в кождій разі ще перед засіданем парламенту, бо він сам розуміє своє тажке положене супроти партії і калати

2. Погоджене усіх справ як територіальних, та к гospодарських і політичних і справах суверенности на основі сільського прияти єго погодження народом, до якого вони відносяться, а не в основі матеріальних інтересів і користі якого-небудь іншого народу.

3. Згода усіх народів, аби у взаємовідносинах зберувати си тими самими пасадами честі і пошанування звичаювого права цивілізованих сусідів, аби додержувати всі обітні договори.

4. Утворене мирного організації, яка недопустила б до якого-небудь порушення прав, якаб творила трибунал, которому має представати ся до рішення усіх міжнародніх відкорумінів.

Ті умови і піді можемо обнати одесою думкою: Стримимо до пошановака права, спертої на згоді правлення, спартого на зорані зоряй спільні людства.

Ті величі піді можуть бути переведені в житі дорогую погодження бажань народів світу в їх зусію за справедливістю і їх видіяни за мир.

Засліплі герцоги Пруссії покликали до жити «ли, звідки добре не знали, а які искали до житя, не розумію бути поконані, бо воїни мають дужа і скромну ціль, які є бессмертні і які є запорукою трохи фу.

Італійська сценіза.

ВІДЕНЬ, 5. липня (Ткб.) Урядово:

Біл на строві при уступі Північні віні ся без перерви також протягом вічорівного дня. Сили, кинен по обох сторонах в СІІІ рівноважать ся. Силы Італійські виступи на північ південне крило вирівнюють в противаступах. Під Кієвом Нугаї завійавши в хоробрі всти шлеський після піхоти ч. I скорів приступиши вперед Італійців, які відкрили ся в наші становища. Між Північною і Бреїтою відновляє неприятель свої амбітні, щоб відкрити нам наші становища, адбуті для 15. червня с. р. Ініціє головний удар був звернений вчера на область Монте Саліяльо. Наступ, доведений аж до наших ровів, довів до завоювання рукопашними боїв, в яких велику частину ворогів убито, решту відверто. Особливо відзначили ся шлеський батальон 2,120 і Босніяк 4 полку, які від трьох тижнів стоять вже без перерви в бою. Їх підпорядкують батареї грацької і краківської 55. бригади поленої артилерії. Ворожі втрати є незвичайно важкі! На високорівнин Севін Гремад і на тиролійській фронті жива діяльність артилерії.

Заєзди бої від Соммою.

БЕРЛІН, 5. липня (Вольф). Урядово:

Група кн. Рупрехта: На схід від Іперні відкрито «нінішні» ворожі приступи. По обох боках Севінко вільямівські фронти сидівши вчера рано настутили ворожі піхоти. На північній березі ріки розбили ся вони крізь перед нашими діннями. На південь від Соммо відкрив ся неприятель в село і ліс Гамель. На горбі на схід від Гамель удареними Ініціє наступ нашим противаступом. На схід від Villers Вілонієвих відкрили ми неприятеля в його вихідні становища. Вечером відбила боява діяльність місце на всіх фронтах і була також протягом ночі жита головно у вчірішніх боях відтінку.

Група кн. кн. престолу: Збільшена бояса діяльність на західній березі Ари і на обох боках Есни.

НОВИНКИ.

Львів, 6. липня 1918.

Увага дія для геддережумчиму. Дирекція зелінниць за ставанем 4. генеральної команди залізниць рятує уважені для подорожувачів публіки. На головних ділянках у Львові уміщено 9 осібних кас, в яких означена скількість буде відчинена протягом цілого дня так, що в кождій порі можна набути білет. Для I. I. II. класи уряджено окремі каси. Крім того відкрито Дирекція зелінниць до розпорядження другий тунель, в якому відкрито вхід до підземного підвалу публіки. Від тепер контролем документів для візків осіб буде відкрити ся перед тунельком, працюючи для візків, в цивільній публіці, буде дозволений сільський тунель до міста право в візків. Білети можна також набути протягом цілого дня в міській біржі зелінниць державних при вул. Ягайлонській ч. 5.

Ц. к. Дирекція зелінниць державних у Львові отримала: В цілі поїздка діяльність получена між Львовом і купелевою місцевостю Трускавцем.

весь - Здійснене ся на час від 1. липня до 30. вересня с. р. роцівий ініціативи на львівській зелінниці Дрогобич - Трускавець як слідує: Крім існуючих заводить на відкритий вище час поїду пару поїздів і се: Поїзд ч. 5611, відкритий з Дрогобича о год. 12:30 пополудні, приїзд до Трускавця о год. 1:02 пополудні. Сей поїзд має в Дрогобичі діяльність получені до поїду ч. 1711/1214 (Львів відкритий 7:30 рано Струм 10:44 перед полуднем, а приїзд до Дрогобича 11:43 перед полуднем). В протилежній напрямі курсу поїзд ч. 5612 (відкритий в Трускавця 2:02 пополудні приїзд до Дрогобича 2:35 перед полуднем. Сей поїзд має в Дрогобичі діяльність получені до поїду ч. 1213 (в Дрогобича відкритий 5:38 перед полуднем в Струм до поїду ч. 1716 (приїзд до Львова 10:10 вночі). Крім того існуючий поїзд ч. 5614 уложиться ся так, що буде відкритий в Трускавця о год. 8:02 вечірком, а приїзд до Дрогобича о год. 8:35 вечірком. Дотичні поїди ч. 5613 (відкритий з Дрогобича 5:50 перед полуднем, приїзд до Трускавця 6:22 вечірком), а також ч. 5651 (відкритий з Дрогобича 8:30 рано приїзд до Трускавця 8:58 рано і поїзд ч. 5652 (відкритий в Трускавця 10:39 перед полуднем приходить до Дрогобича 11: перед полуднем) якщо ся не зможе.

Старшина Ставропігійського Інститута просять всіх членів до участі в сяті «Божого Тіла» в неділю дня 7. липня с. р. — Ю. Січинський.

Оперетті етів Іван А. Носальський, як довідується, виступить небаєм на концерті Муз. Тов. Ім. Лисенка у Львові, завдяки чому ширша маса супільності зможе по довгім часі снять почуття могутній голос скотої звісного артиста, що дотепер захоплює публіку Відня і Праги. Концерт готовить ся на початок серпня с. р., а серед музичних зруїв збудив він велике заинтересованість.

З лінії сего університету. Стегень доцента грав сдержалі 28. червня: Володимир Недільга У. С. С. і Осип Коут У. С. С.

Ще раз пригадується, що приготовлений курс до лінінії для тих хлопців і дівчат, що будуть робити вступний іспит до лінінії в закладах буде відбувати ся від 15. липня с. р. заходом Українського педагогічного Товариства. Оплата за цей курс 20 К. Вписи приймас канцелярія УПТ Львів вул. Мозговського ч. 12, від год. 8-1 раніше і від 5-7 пополудні.

«Сільський Господар»

В роках війни.

Реферат Веселия Струка.

(Далі.)

Коли я десь посвятив місяц заходам в рр. 1914/15, то се тому, що вони дали напрям дальнішим заходам, особливо в організованню Централі відбудови краю і участі організації Товариства в прачих, в часі війни до житя по клінічних інституціях, щоби в сей спосіб осягнути і могти використати корисний для українського населення вплив на діяльність і фонди інституцій та заступати в них український народ.

До нинішнього дня осягнуло Товариство заступництво в слідуючих центральних інституціях:

1) в Прибічній Раді ц. к. Уряду виживлення населення;

2) в ц. к. Центральній Комісії установлея цін;

3) в Прибічній Раді Централі закупна ярин «Геос»;

4) в Раді веренатріїній;

5) в фінансовій Комісії при Міністерстві торгівлі для торгувлі рільничими плодами і товарами.

Крім сего запрошують Товариство ресурсів Міністерства і Президія Міністрів на всі анкети і конференції в рільничих справах на різних в прочих рільничих гоподарствах корпораціями, хоч на жаль що досі лише відкриті заходи і зусиль сіра з авторизації Товариства не є погоджені.

Рівнож не осягнуло Товариство досі належного Йому заступництво в державній Раді рільничій і державній Раді зелінничій.

Дальше в Товариство заступлене в слідуючих країнських інституціях:

1) в Прибічній Раді Централі відбудови Галичині;

2) в Прибічній Раді Краєвого Уряду виживлення;

3) в обох Краєвих Комісіях для обороту селянськими грунтами;

4) в Краєвій Комісії для обороту худобою;

5) в Прибічній Раді Централі паш;

6) в Краєвій Комісії установлення цін;

7) в Краєвій Комісії для воєнних причинників;

8) в Раді збіжової і товарової біржі;

9) в Краєвій Комісії опіки над воєнними інвалідами.

О скільки наведені інституції краєві мають відділи або організації по землі, то в них є рівнож заступлене наше Товариство через свої філіальні організації.

В сей спосіб співділає організація Товариства із всіма вичисленими інституціями країни і державами, як рівнож з п. к. Міністерствами, п. к. Намісництвом і Владім Країв у всіх справах, що дотикають справ рільничих в зв'язку з ними.

Товариство співділає рівнож зі всіми українськими гуманітарними і економічними інституціями та старається ся все і всюди бути ім повідомленим.

Вислідом діяльності Товариства із участи в урізанських організаціях а особливо спершу Президія З. У. Р. а опіля У. П. Р. в наявних областях являється не тільки одержане заступництво в наведених інституціях, але — що дуже важне — здобуте значного впливу цілої нашої організації в краї на діяльність їх інституцій.

Заходи, які в сім напрямі Товариство веде загально звісні з комунікатів і звітів при різних нагодах тек в рамках Товариства, як рівнож в рамках У. П. Р.

Згадаю тільки, що спільними заходами нашої організації У. П. Р. і самого українського селянства знесено вікіні рабочі примуси при пільних роботах, а даліш що наше Товариство і спорідні українські організації добилися хоч скромної і обмеженої участі в акціях Централі відбудови в характері її виконуючих органів.

Ся участь в публичних, державних і країнських акціях дотикаючих рільництва може бути лише тоді повна, коли крім тієї унісні Товариства авторизацію і ту треба буде заходити в найбільшою інтензивностю зновоги і ся як найскорше.

Згадаю ще, що Товариство підпомагало заходи спершу З. У. Р. а опіля У. П. Р. не лише матеріалами сирими і обробленими, але рівнож сим, що давало їм де диспозиції своїх референтів, які працювали будь в господарській Комісії У. П. Р. або як пасли безпосередно. З сеїм січні мусимо уважати діяльність З. У. Р. і У. П. Р. в області господарській в часі війни як спільну в нашою організацію. Хоч одним словом згадаю, що в зимі сього року робило Товариство далеко Індії заходи, щоби ускладити в Україні збіже на прокормлене і на засів.

До сеї точки належить ще справа утворення при Товаристві окремого органу для удільняння наседеми устних і письменних порад в справах воєнних, які погоджувало зразу Товариство само і до сеї під утворило в осені 1915 р. окрему Комісію правної поради. Ся хомісік получила ся опіля з також комісією при Тов. «Просвіта» і під нагайдом її скілької Комісії утворили об'єднані скілької канцелярію, правної поради, які зачала урадувати в домі «Просвіта» з днем 1. падолиста 1916 р. і урідус до віні. В перших місяцях сего року утворена ся при правно-економічній Секції Товариства окрема Секція воєнної помочі під які проводом остають дотичні чинності наших філіальних канцелярій. Канцелярія правної поради у Львові погоджена від 1. падолиста 1916 р. до 31. мая 1918 р. разом 13.640 справ.

ФОТОГІОСТИ.

Неділя, 7 липня 1918.

Нім: греко - кат. Рівно с. Івана — римо-кат. 7. Н. по З. с. в.

Завтра: греко-кат. Февронії — римо - кат. Саксети.

Позавтра греко-кат. Давида преп. — римо-кат. Кирила еп.

— Великий Фестиваль устроює Сокія III. у Львові в неділю 7. липня с. р. при ул. Городецькій ч. 95. (такші

